

Агњешка Тројан-Јаскот

Како да
ИЗАБЕРЕШ
ЗАНИМАЊЕ

мала лагуна
www.laguna.rs

Наслов оригинала:
Agnieszka Trojan–Jaskot
Jak zostać kimś
niezbędnik nastolatka

Copyright © Wydawnictwo Zielona Sowa Sp. z o.o., Warszawa 2012
Translation copyright © 2017 за српско издање, ЛАГУНА

За издавача: Дејан Папић
Илустрације: Миколај Камлер
Дизајн корица: Бојана Стојановић
Превела: Љубица Росић
Лектура и коректура: Јасна Димитријевић, Драгослав Баста
Слог и прелом: Звонко Алексић
Штампа: Ротографика, Суботица
Тираж: 2.000

Београд, 2017.
Издавач: ЛАГУНА, Београд,
www.laguna.rs

Објављивање ове књиге потпомогао је
Instytut Książki – © POLAND Translation Program

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

TROJAN-Jaskot, Agnješka

Kako da izabereš zanimanje / Agnješka Trojan-Jaskot;
[ilustracije Mikolaj Kamler; prevela Ljubica Rosić]. - Beograd:
Laguna, 2017 (Subotica: Rotografika). - 160 str.: ilustr.; 22 cm.
- (Mala Laguna)

Prevod dela: Jak zostać kimś niezbędnik nastolatka / Agnieszka
Trojan-Jaskot. - Tiraž 2.000. - Registar

ISBN 978-86-521-2721-4
37.048.4(035.057.874)
159.947.2

COBISS.SR-ID 247319308

УВОД

Рад доноси задовољство само онда се бавимо оним што волимо. То није никаква новост. Тек ако рад представља нашу велику страст постоји огромна енергија и мноштво идеја. Зато већ сада, кад имаш десетак или петнаестак година, почни да тражиш свој животни пут. А ако нађеш нешто што ти причињава задовољство, држи се тога.

Шта желиш да радиш кад одрастеш? Сигурно појма немаш, јер ти се допадају многе професије – једнога дана желиш да будеш ватрогасац, другог графички дизајнер. А можда је сасвим другачије – већ сада знаш шта желиш да постанеш. Бићеш лекар као мама, адвокат као тата или полицајац као ујак. Али да ли заиста имаш способност за обављање професије о којој сањаш?

Пред тобом је још много времена за доношење важних одлука, али што пре почнеш да упознајеш своје способности и развијаш интересовања, то ће ти касније бити лакше да изабереш професију.

Наравно, мало је срећника којима добро иду и математика и српски, а уз то и добро сликају, изврсно певају и изванредни су спортисти. Ипак, најчешће једна особа нема све те таленте, па је зато веома важно да препознаш и изабереш оно што ти најбоље иде.

ШКОЛСКЕ СЕКЦИЈЕ

Пре него што се одлучиш за једну област, било би добро да кренеш да похађаш разне секције. Упознаћеш многе ствари, одмерићеш своје снаге у разним дисциплинама, једноставно – усмерићеш себе. Успећеш да препознаш шта ти доноси задовољство и у чему си добар.

У свакој школи постоје различите секције. И локални културни центри организују разне ваннаставне активности и радионице. Најбоље би било да похађаш неколико, да би видео који те предмети највише интересују. Можда ћеш неке часове брзо напустити, а на дугим ћеш открити склоности за које ниси уопште знао да их имаш.

СПОСОБНОСТИ, СКЛОНОСТИ, ТАЛЕНТИ

А ако већ знаш шта волиш и желиш да идеш у том правцу...

Ти си рационалан, конкретан дух, задатке из математике решаваш без проблема, волиш информатику. Одмах се упиши у информатичку секцију. У будућности можеш да постанеш архитекта, математичар, програмер, да студираш на техничким факултетима, где је познавање математике најважније.

Волиш да читаш, пишеш, причаш, имаш таленат за језике – тражи занимања која ће развити твоје способности писања, повећати вокабулар, где ћеш научити да проницљиво посматраш људе и свет. Користиће ти језички курсеви, новинарске, србистичке, историјске секције. Касније ћеш се лакше уписати на психологију, права, друштвене науке или пак студије новинарства.

Волиш да плешеш, да се крећеш – упиши се на часове балета или плеса. Ако у твом месту нема таквих могућности, плеши у кући, гледајући снимке с курсевима за плес.

Сањаш о томе да постанеш глумац, певач, да наступаш у кабареу. Већ сада се прикључи школском позоришту, иди у драмске секције, оснуј кабаре, наступај у хору као солиста. На часовима ћеш упознати технике глуме, научићеш да изражаваш емоције, а пре свега – научићеш како да савладаш трему и навикнеш да наступаш пред публиком.

Ти си уметничка душа, имаш таленат за ликовне и мануелне уметности – образуј се у том смеру: крени на секцију ликовне уметности или у сликарску радионицу. А пре свега, скицирај, сликај, цртај. Учи разне технике и стилове. Најбоље је да то радиш под надзором професионалца, који ће те саветовати и давати ти упутства, али можеш да радиш и сâм код куће, а касније да покажеш своје радове неком стручњаку.

Обожаваш спорт, храбар си, волиш изазове и авантуре... Можеш да тренираш своју омиљену спортску дисциплину, да идеш на базен, упишеш се на карате, џудо или јахање. То ће ти све користити ако пожелиш да постанеш спортиста, али такође ако ти падне на памет посао полицајца, ватрогасца или војника.

Привлачи те природа, интересују те тајне људског тела, живот животиња. Сањаш о томе да постанеш лекар, биолог, ветеринар, да радиш као шумар или зоолог. Упиши се у природњачку или биолошку секцију, а у будућности – хемијску или физичку. Читај књиге с том тематиком, прави експерименте.

А кад пронађеш своју склоност, биће ти лакше да идеш својим образовним путем и пронађеш посао о којем си сањао.

ДРЖИМО ТИ ПАЛЧЕВЕ! МНОГО УСПЕХА!

НОВИНАР

ИЛИ У ТРЦИ ЗА ВЕСТИМА

Бави се разним темама, жури за аферама, среће многе занимљиве људе, посећује интересантна места. Ради на телевизији, радију, у новинама, на интернет порталима.

Главни задатак новинара је сакупљање информација, а потом њихово савесно и поштено преношење гледаоцу и читаоцу. Посао у дневним новинама разликује се од оног у месечницима. У дневној штампи новинар је стално у потрази за вестима, често ради под притиском рокова. У редакцијама магазина обично је мирније, текстови су дужи, има више интервјуа, репортажа. Интернет новинар такође пише, али његови текстови су претежно краћи од штампаних.

ТЕЛЕВИЗИЈСКИ РЕПОРТЕР

Увек је тамо где се догађа нешто важно, занимљиво, сензационално. Увек ради са екипом (сниматељ, реализатор звука). Осим што сакупља материјал, учествује у монтажи, врши селекцију материјала, бира најважније. Често преноси вести уживо. Понекад се за време таквих преноса догоди нешто неочекивано, а тада репортер мора да покаже прибраност и искобеља се из ове ситуације.

За сваки интервју новинар мора добро да се припреми.

ПУТ ДО ПРОФЕСИЈЕ

Новинар можеш да постанеш ако завршиш студије новинарства. Ипак, многе особе које раде у медијима немају то образовање. Завршиле су историју, политикологију, филологију или неки сасвим други смер. Довољно је било њихово лако перо, изврсна презентација и слобода пред камером или пак радијски глас. Ако имаш предиспозиције за ову професију, остало ћеш научити на послу.

ТО ЈЕ ПРОФЕСИЈА ЗА ТЕБЕ, АКО:

- те интересује друштво и оно што се догађа око тебе,
- радо говориш, пишеш, приповедаш,
- лако савладаваш стрес, не ужасавају те четири писмена задатка недељно,
- волиш људе и лако успостављаш контакте,
- у групи одмах преузимаш иницијативу,
- логички размишљаш и брзо извлачиш закључке,
- не изричеш брзоплето мишљење о, на пример, конфликту у школи, већ најпре испитујеш ствар са разних страна,
- имаш способност да се брзо концентришеш и урадиш домаћи задатак,
- умеш стрпљиво да чекаш.

Новинар не може

- да даје непроверене информације,
- измишља чињенице, нити да приписује људима речи које нису изговорили,
- да у конфликту слуша само једну страну.

ВЕЋ САДА МОЖЕШ...

- да кренеш на новинарску секцију,
- да пишеш за школске новине или направиш своје новине у којима ћеш описивати занимљиве догађаје из породичног живота, правити интервјуе са рођацима,
- да учиш стране језике,
- да читаш (то много обogaћује фонд речи),
- да учествујеш на конкурсима, на пример за најбољу репортажу, које организују часописи, телевизијске станице, интернет портали или твој град,
- да потражиш гимназију или другу средњу школу у којој постоји разред друштвеног или новинарског профила.

Новинар јасно и прецизно изражава мисли, служи се правилним српским језиком и лепо пише

СРПСКЕ НОВИНЕ НЕКАДА

Историја српске штампе почела је часописом „Славно-сербски магазин“. Оснивач и уредник часописа био је Захарије Орфелин, а штампан је у Венецији 1768. године. Овај часопис се сматра почетком српске публицистике и поред чињенице да је изашао само један његов број. Прве новине на српском језику, „Сербскија новини“, појавиле су се такође изван територије данашње Србије, у Бечу 1791. године.

Тестирај се!

ПРОВЕРИ ДА ЛИ ЋЕШ БИТИ ДОБАР НОВИНАР

Опажаш људе и ствари које други не примећују.	Да	Не
Волиш да пишеш писмене радове, често се јављаш на часовима.	Да	Не
Водиш блог, пишеш дневник.	Да	Не
Волиш да читаш књиге.	Да	Не
Интересује те шта се догађа у месту у коме живиш, знаш име председника општине, градоначелника или председника републике.	Да	Не
Увек желиш да знаш више од других.	Да	Не
На часовима постављаш највише питања.	Да	Не
Знаш ко је председник, а ко премијер Србије.	Да	Не
У стању си да добијеш информације које су ти потребне.	Да	Не
На летовањима и логоровањима брзо склапаш познанства.	Да	Не
Не волиш да понављаш интриге.	Да	Не
Познаници често долазе да би ти се поверили.	Да	Не

ВИШЕ „ДА“

У новинарској професији фантастично ћеш се снаћи. Пре свега, брзо успостављаш контакте, што је драгоцено у твом послу. Радозналост је твоје друго име, увек желиш да знаш све о датој теми, у стању си да доћеш до сваке информације. Најважније је то да умеш да слушаш друге.

ВИШЕ „НЕ“

Још једном размисли шта желиш да радиш, јер новинарство вероватно неће бити добар избор. Стидљив си, тешко разговараш са особама које упознаш, а кад треба да спремиш нешто за час, не знаш како да почнеш. Најрађе се затвараш у свој свет и окружујеш књигама.

ПОЗНАТИ У ПРОФЕСИЈИ

Мира Адања-Полак, популарна новинарка разговара с познатим и утицајним људима из целог света. Студирала је психологију и још као студенткиња почела да ради као стјуардеса. Међутим, одувек је желела да ради као новинар. У свом раду држи се светог правила новинарства – дати праве информације у право време, а до њих долази на најразличитије начине. У емисији *Ви и Мира Адања-Полак* на РТС-у гости су јој личности из света науке, културе, политике, уметности и бизниса. Као домаћин емисије, Мира Адања-Полак даје своје виђење одређених проблема и актуелних догађаја.

ШАЛА

Легендарни спортски коментатори постали су легенде и због великог броја лапсуса које су направили у директним преносима спортских такмичења:

Милојко Пантић

„Трибине су жуте – све је у наранџастом.“
 „И нема Зидана да зида зидове на средини терена.“
 Црвена звезда – Партизан: „Излазе Партизанови играчи... А ево и наших.“
 „Синиша, Синиша, доказао си да си Синиша...“
 „Овај судија је познат по томе што картоне дели као новогодишње конфете.“
 „Продато је 30.000 гледалаца. Пардон, улазница!“

Владанко Стојаковић

„Да, да... Дођи ’вамо, бато, то се не сме. Жута карта!“
 „Добро вам вече гледаоци, јављамо се из Лондона са стадиона Парк принчева.“
 „На стадиону се окупило око тридесет хиљада динара.“
 „И сада ћемо са аутомобилизма прећи на коњизам.“

ПРОГРАМЕР

ИЛИ КОМПЈУТЕРСКИ МАЂИОНИЧАР

Један програмер је измислио Фејсбук, други је створио интернет претраживач који свакодневно користиш, а трећи је написао програм захваљујући коме твоји родитељи преко кућног компјутера могу да приступе свом банковном рачуну.

Чиме се бави програмер? Има много могућности, јер у овој професији постоји мноштво специјализација. Компјутерски програмер прави програме потребне за управљање авионима, управљање универзитетима и банкама (нпр. шифрира податке клијената како до њихових рачуна на би стигли сајбер лопови). Такође пише програме који

штите сервере фирми и државних установа од хакерских упада. Неки програмери се специјализују за израду интернет страница, које имају скоро сва – и велика и мала – предузећа, продавнице, телевизијске станице, позоришта, а и познати глумци. Други упознају запослене с новим програмима у фирмама, обучавају их како се њима треба служити и воде рачуна да исправно раде. Програмер чија је специјалност пројектовање компјутерских мрежа прави их за фирме, а администратори базе података помажу да се води рачуна о опреми и програмирању. Неки раде као аналитичари рачунарских мрежа, други као веб-администратори (помоћу одговарајућих програма уређују да се неке странице у браузери појављују међу првима).

Програмери тесно сарађују с графичким дизајнерима, стварајући нове компјутерске игрице или специјалне ефекте за филмове.

ХИТНО ПОТРЕБАН ПРОГРАМЕР

Где раде програмери? Свуда! У болницама, банкама, издавачким кућама, министарствима, војсци, трговинским фирмама, на телевизији. Многи од њих оснивају своје фирме и раде код куће, пишући програме, и чак управљајући мрежом из својих домова.

ПУТ ДО ПРОФЕСИЈЕ

Да би постао програмер, треба да завршиш информатичке студије на техничком факултету или некој вишој школи. Већ у гимназији определи се за разред са математичким, математичко-физичким или информатичким смером. Можеш такође да изабереш електротехничку школу са смером за рачунаре и информационе технологије. Касније ће ти бити лакше да се упишеш на студије с тим смером.

ТО ЈЕ ПРОФЕСИЈА ЗА ТЕБЕ, АКО:

- математика нема тајни за тебе,
- обожаваш техничке новине,
- имаш мноштво идеја,
- прецизан си,
- успеваш да се мобилишеш за самосталан рад,
- спрпљив си, упоран,
- волиш ред
- док седиш за компјутером, не гледаш само филмове на Јутјубу или играш компјутерске игрице,
- волиш нове изазове и авантуре.

ВЕЋ САДА МОЖЕШ...

- да даш предност математици – упиши се у математичку или информатичку секцију, а ако их нема у твојој школи, распитај се унаоколо, можда ћеш у свом месту наћи какав курс за младе програмере,
- да учиш енглески језик,
- да читаш часописе у вези са компјутерима (новинама су обично додавани дискови с разним интересантним програмима).